

*Р.І. Пахомов, к.т.н., доцент,
І.О. Рубан студентка гр. 202-ЕФ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ВИТРАТИ НА ОХОРОНУ ПРАЦІ ПОВИННІ БУТИ ВІДБИТІ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ Й ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ

Як і будь-які інші витрати підприємства, витрати на охорону праці повинні бути відбиті в бухгалтерському й податковому обліку. Проблеми, що виникають в оподатковуванні, пов'язані, головним чином для того, щоб довести зв'язок витрат або з охороною праці, або з господарською діяльністю. Якщо ж такий зв'язок доказовий, то витрати відображаються в податковому обліку за загальними правилами. Згідно Податкового кодексу України до складу валових витрат включаються (серед іншого) і витрати, пов'язані з охороною праці. При застосовується ряд обмежень, установлених кодексом. Одне з таких обмежень стосується витрат капітального характеру: згідно кодексу не включаються до складу валових витрат витрати, що підлягають амортизації. Інакше кажучи, витрати, які можуть бути відбиті в податковому обліку, залежно від їхнього характеру:

- або включаються до складу валових витрат;
- або збільшують балансову вартість однієї із груп основних фондів і в її складі амортизуються.

У кожному із цих випадків у підприємства виникає право на податковий кредит по ПДВ (якщо, звичайно ПДВ включений у вартість придбаних товарів або послуг, а право на податковий кредит підтверджено податковою накладною).

Витрати капітального характеру, не відображені в податковому обліку як основні фонди, кваліфікуються як невиробничі фонди. Для них теж залишається можливість приймати участь у податковому обліку. Тільки відобразитись це повинне не при придбанні, а при продажі, тому що при продажі невиробничих фондів у валовий дохід включається виторг від продажу (без ПДВ), а у валові витрати – первісна вартість таких об'єктів, збільшена на суму вартості поліпшень (якщо такі здійснювалися). Таким чином, продавши непотрібним об'єкт невиробничих фондів, можна одержати вигідний для підприємства результат. Виходячи із цього, сформулюємо одне із правил податкового планування: невиробничі фонди не слід ліквідувати, їх потрібно продавати.

У бухгалтерському обліку проблем, аналогічних податковим, не існує. Але питання можуть виникнути. Адже якщо ті або інші об'єкти, необхідні

для забезпечення охорони праці, підприємство припускає використати протягом періоду, що перевищує один рік, вони повинні бути визначені як основні засоби. Але передбачуваний строк використання не єдиний критерій, необхідний для визнання активу саме об'єктом основних засобів. Другий важливий критерій – це одержання підприємством економічної вигоди від використання даного активу. Зовсім очевидно, що більшість об'єктів, використовуваних у заходах щодо охорони праці, прямої економічної вигоди не приносять. Вони затратні за своєю природою.

Об'єкти, призначені для охорони праці й визнані основними засобами, відбиваються в бухгалтерському обліку за загальними правилами. Залежно від призначення вони відображаються на одному із субрахунків рахунку «Основні засоби» або «Інші необоротні матеріальні активи». У тому випадку, якщо власник або керівники підприємства мають бажання періодично одержувати інформацію про наявність «праці охоронних» об'єктів, в аналітичному обліку їх доцільно позначати спеціальним кодом (цифровим або буквеним), що дозволить без особливих зусиль узагальнити необхідну інформацію.

Як і інші основні засоби, об'єкти, використовувані для охорони праці, підлягають амортизації. А оскільки витрати, пов'язані з охороною праці відносяться до загальновиробничих витрат, то й суми амортизації будуть, як правило, відноситися до цієї категорії витрат. У той же час не слід забувати, що заходи щодо охорони праці здійснюються не тільки відносно виробничих робітників, а й відносно адміністративного персоналу, працівників, зайнятих збутом продукції й тд. Отже, суми амортизації можуть відноситися до адміністративних витрат, витратам на збут, іншим операційним витратам, а в окремих випадках і до інших витрат звичайної діяльності.

Література

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Закон України «Про охорону праці» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.
3. Гарасим П.М. Організація обліку і звітності : Навчальний посібник / П.М. Гарасим, С. В. Приймак, М. П. Гарасим. – Львів : «Українські технології», 2012. – 330 с.